

Περί ψυχής: μια θεολογική θεώρηση

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

image not found or type unknown

Η λέξη ψυχή είναι από τις πιο δύσκολες και στη βίβλο και στη χριστιανική γραμματεία.¹⁹⁵ Η ψυχή είναι πολυσήμαντη μέσα στην Αγία Γραφή και την πατερική γραμματεία. Φανερώνει πολλά πράγματα. Η Αγία Γραφή χρησιμοποιεί την λέξη ψυχή σε διάφορες περιστάσεις, προς δήλωση του όλου ανθρώπου. Η σύνδεση μεταξύ του σώματος και της ψυχής, μεταξύ του σώματος και της ίδιας της πνευματικής εμπειρίας, είναι τέλεια, ολοκληρωτική.¹⁹⁶

Η αρχική σχέση της ψυχής με το σώμα την οποία περιγράφει η Γένεση είναι η πνοή της ζωής την οποία εμφυσά ο Θεός στον άνθρωπο, ώστε ο τελευταίος να καταστεί ψυχή ζώσα. Η πρώτη έννοια της ψυχής είναι αυτή της ενέργειας που ζωογονεί μια ύπαρξη και τη διατηρεί στη ζωή¹⁹⁷. Σημειώνει ο καθηγητής κ. Γιανναράς: «...οι εβδομήκοντα μεταφραστές της ΠΔ μετέφεραν στα ελληνικά με τη λέξη ψυχή το εβραϊκό *perhesch*, που είναι ένας πολυσήμαντος όρος. Ψυχή ονομάζεται κάθε τι το έμβιο, κάθε ζώο, συνηθέστατα όμως μέσα στη Γραφή πρόκειται για τον άνθρωπο. Δηλώνει τον τρόπο με τον οποίο η ζωή εκδηλώνεται στον άνθρωπο. Δεν αναφέρεται σε ένα μόνο τμήμα της ανθρώπινης ύπαρξης - το πνευματικό, σε αντίθεση προς το υλικό- αλλά σημαίνει τον ολόκληρο άνθρωπο, ως ενιαία ζωντανή υπόσταση. Η ψυχή δεν κατοικεί απλώς στο σώμα, αλλά εκφράζεται με το σώμα,

που και αυτό, όπως και η σάρκα ή η καρδιά αντιστοιχεί στο εγώ μας, στον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιούμε τη ζωή. Ψυχή είναι ένας άνθρωπος, είναι κάποιος...». ¹⁹⁸

Η ψυχή κινεί και ζωοποιεί το σώμα. Μετά τον χωρισμό της από το σώμα συνεχίζει να ζει, να υπάρχει, και να έχει συνείδηση. Η ψυχή συνεχίζει και έχει την ίδια υπόσταση και ύπαρξη μετά τον χωρισμό της από το σώμα. Αυτό το βεβαιώνει και ο ίδιος ο χριστός όταν είπε στους μαθητές να μην φοβηθούν από εκείνους οι οποίοι μπορούν να θανατώσουν το σώμα, αλλά δεν έχουν την δύναμη να θανατώσουν και την ψυχή. ¹⁹⁹

Έτσι λοιπόν το ανθρώπινο πρόσωπο, όπως και η μνήμη και η συνείδησή του, δεν εξαφανίζονται με τον βιολογικό θάνατο του ανθρώπου, αλλά υπάρχουν αθάνατα, και μετά τον βιολογικό θάνατο του ανθρώπου. Αυτά υπάρχουν υποστατικά δηλαδή οντολογικά και όχι βέβαια, με την έννοια της μετενσάρκωσης. Απόδειξη ότι υπάρχουν και μετά θάνατον είναι το ότι όχι μόνο οι ψυχές των αγίων εμφανίζονται σε ζωντανούς μετά τον βιολογικό τους θάνατο, αλλά και ότι το ίδιο συμβαίνει και με ψυχές άλλων ανθρώπων, οι οποίοι έχουν εμφανισθεί σε ζωντανούς μετά τον βιολογικό τους θάνατο. ²⁰⁰

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

195 Γιανναράς Χρήστος, «Αλφαβητάρι της πίστης», Εκδ. Δόμος, Αθήνα, 2006, σελ.87

196 Anthony Bloom, «Ο θάνατος ως κέρδος», εκδόσεις Εν πλω, Αθήνα, 2005, σελ.110

197 Παπαϊωάννου Εύης, «Η έννοια της ψυχής στην Παλαιά Διαθήκη», πρόσβαση στο διαδικτυακό τόπο: <http://www.pemptousia.gr/?p=74432> (19-4-14)

198 Γιανναρά Χρήστου, βλ. μν. εργ. σελ.88

199 Βασιλειάδη Νικολάου, «Το μυστήριο του θανάτου», εκδόσεις ΣΩΤΗΡ, Αθήνα, 1993, σελ.366

200 Δαμασκηνός Μοναχός Αγιορείτης, «Ορθόδοξη ανθρωπολογία και μεταμοσχεύσεις ζωτικών οργάνων», Εκδόσεις Μυριόβιβλος, Αθήνα, 2007, σελ. 406

201 Νέλλας Παναγιώτης, «Ζώνον θεούμενον», Β' εκδ., Σύναξη, 1981, σελ. 33-34

202 *Ι. Δαμασκηνού, «Έκδοσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως», 2.12, εκδ. Πουρνάρα, Θεσσαλονίκη, 1985, σελ. 150*

203 *Ι. Δαμασκηνού, βλ. μν. εργ. σελ. 150, υποσημείωση 15*

204 *Ξυδιάς Βασίλειος, «Τι είναι η ψυχή», εκδ. ΑΡΧΕΤΥΠΟ, 2002*

Παρατήρηση: η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει την παρουσίαση με τη μορφή σειράς άρθρων της μελέτης “Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ”, του θεολόγου και νοσηλευτή **Νικόλαου Στανίτσα**. Πρόκειται για αναθεωρημένης έκδοση του κειμένου που κατατέθηκε ως διπλωματική εργασία στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με επιβλέποντες καθηγητές τους ΚΟΪΟ ΝΙΚΟΛΑΟ, ΦΑΝΑΡΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟ και ΛΟΗ ΝΕΚΤΑΡΙΟ.